

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 lutego 2022 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym:

Przewodniczący:	Sędzia Urszula Iwanowska (spr.)
Sędziowie:	Jolanta Hawryszko Gabriela Horodnicka-Stelmaszczuk
Protokolant:	St. sekr. sąd. Edyta Rakowska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 17 lutego 2022 r. w S.

sprawy J. M.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K.

o wypłatę świadczenia

na skutek apelacji ubezpieczonego

od wyroku Sądu Okręgowego w Koszalinie z dnia 27 sierpnia 2021 r., sygn. akt IV U 495/21

oddala apelację.

Gabriela Horodnicka-Stelmaszczuk	Urszula Iwanowska	Jolanta Hawryszko
----------------------------------	-------------------	-------------------

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K. decyzją z dnia 28 kwietnia 2021r. przyznał J. M. prawo do emerytury z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, ustalając jej wysokość na kwotę 1.946,39 zł miesięcznie, jednocześnie zawieszając wypłatę świadczenia, albowiem ubezpieczony pobiera już emeryturę z Wojskowego Biura Emerytalnego w S.. Organ wskazał, że w sytuacji zbiegu prawa do kilku świadczeń, może być wypłacane tylko jedno świadczenie, wyższe lub wybrane przez ubezpieczonego.

W odwołaniu od powyższej decyzji J. M. wniósł o jej zmianę poprzez przyznanie prawa do wypłaty emerytury, poczynając od miesiąca w którym został złożony wniosek o to świadczenie oraz ustalenia, że organ rentowy jest odpowiedzialny za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji przyznającej ubezpieczonemu prawo do wypłaty emerytury, poczynając od miesiąca, w którym złożono wniosek.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie oraz zasądzenie zwrotu kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych prawem podtrzymując argumentację przytoczoną w uzasadnieniu decyzji.

Wyrokiem z dnia 27 sierpnia 2021 r. Sąd Okręgowy w Koszalinie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił odwołanie (punkt I) oraz zasądził od J. M. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K. kwotę 180 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego (punkt II).

Powyższe orzeczenie Sąd Okręgowy oparł o następujące ustalenia faktyczne i rozważania prawne:

J. M. urodził się w dniu (...)

Decyzją Wojskowego Biura Emerytalnego w G. z dnia 11 czerwca 2001 r. przyznano ubezpieczonemu prawo do emerytury wojskowej w kwocie 3.450,60 zł brutto miesięcznie, poczynając od dnia 1 maja 2001 r. Podstawa wymiaru emerytury wyniosła 80,52% z tytułu 30 lat wysługi emerytalnej. Do ustalenia podstawy wymiaru emerytury uwzględniono wówczas wyłącznie okresy służby wojskowej. Ostatecznie, podstawa wymiaru emerytury została ograniczona do maksymalnej ustawowo ograniczonej podstawy wymiaru świadczenia, tj. 75%. Wydając decyzję poinformowano wnioskodawcę, że okres pracy od 1 września 1969 r. do 10 września 1970 r. nie może być zaliczony do wysługi emerytalnej, z uwagi na niedostarczenie oryginalnego świadectwa pracy.

W dniu 20 lutego 2002 r. ubezpieczony dostarczył do wojskowego organu emerytalnego oryginał świadectwa pracy za okres od 1 września 1969 r. do 10 września 1970 r. i złożył wniosek o wydanie nowej decyzji co do wysokości jego emerytury wojskowej.

Realizując wniosek odwołującego, wojskowy organ emerytalny wydał nową decyzję o przeliczeniu wysokości emerytury wojskowej, w związku z doliczeniem do wysługi emerytalnej okresu zatrudnienia od 1 września 1969 r. do 10 września 1970 r., co nie miało wpływu na wysokość świadczenia. Podstawa wymiaru emerytury wzrosła z 80,52% do 83,12%, poprzez doliczenie 1 roku i 10 dni okresów składkowych obliczanych po 2,60% podstawy wymiaru, ale z uwagi na ustawowe ograniczenia, podstawa wymiaru emerytury, uwzględniana przy obliczaniu wysokości emerytury, została ograniczona do 75%.

W dniu 22 lutego 2021 r. ubezpieczony złożył wniosek do ZUS o emeryturę z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Na dzień złożenia wniosku miał ukończony wymagany powszechny wiek emerytalny dla mężczyzn w wymiarze 65 lat. W sporządzonej informacji o przebytych okresach składkowych i nieskładkowych wskazał, że:

- od 1 września 1969 r. do 10 września 1970 r. był zatrudniony w Wojewódzkim Ośrodku (...) w L.,
- od 15 września 1970 r. do 30 kwietnia 2001 r. odbywał czynną służbę wojskową,
- od 2 maja 2001 r. do 31 sierpnia 2007 r. był zatrudniony w Starostwie Powiatowym w S.,
- od 2 stycznia 2008 r. do 31 marca 2008 r., od 1 kwietnia 2008 r. do 31 marca 2016 r., od 1 marca 2018 r. do 30 kwietnia 2018 r. był zatrudniony w Urzędzie Miejskim w S.,

na co przedstawił wymagane przez Zakład dokumenty.

Pismem Wojskowego Biura Emerytalnego w S. z dnia 8 kwietnia 2021 r. poinformowano ZUS, że przy ustalaniu prawa do emerytury wojskowej dla J. M., został uwzględniony okres cywilnego zatrudnienia przed służbą, od 1 września 1969 r. do 10 września 1970 r. oraz okres pełnienia służby wojskowej od 15 września 1970 r. do 30 kwietnia 2001 r.

Po ustaleniu powyższego stanu faktycznego oraz na podstawie przepisów prawa niżej powołanych Sąd Okręgowy uznał, że odwołanie nie zasługiwało na uwzględnienie.

Sąd pierwszej instancji podniósł, że w rozpoznawanej sprawie J. M. domagał się podjęcia wypłaty świadczenia emerytalnego z FUS, zawieszono z uwagi na zbieg prawa do tego świadczenia z emeryturą wojskową. Istotą sporu było jednak głębsze zagadnienie prawne, a mianowicie ustalenie, czy organ rentowy dokonał prawidłowej interpretacji przepisów ustawy emerytalnej w zakresie wydania decyzji o zawieszeniu wypłaty przyznanej ubezpieczonemu emeryturę z ubezpieczenia społecznego.

Dalej Sąd Okręgowy wskazał, że pierwotna wysokość emerytury wojskowej ubezpieczonego, zgodnie z art. 53 ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych i ich rodzin (powoływana dalej jako: wojskowa ustawa emerytalna), została ustalona na podstawie art. 18 ust. 1 tej ustawy i ograniczona została do 75%. Na wymiar świadczenia składały się wyłącznie okresy pełnienia służby wojskowej - 80,52% z tytułu 30 lat wysługi emerytalnej. Jednakże na wniosek ubezpieczonego, do wysługi emerytalnej ustalanej dla celów związanych z wypłatą emerytury wojskowej, uwzględniono mu również okres cywilnego zatrudnienia poprzedzającego służbę wojskową, tj. okres od 1 września 1969 r. do 10 września 1970 r. Spowodowało to podwyższenie wysokości podstawy wymiaru emerytury wojskowej, z przyjętych wówczas 80,52% do 83,12%, ale z uwagi na ustawowe spłaszczenie podstawy wymiaru emerytury wojskowej do 75%, została ona ponownie ograniczona do tej wartości. Wysługa emerytalna bez doliczenia cywilnych okresów zatrudnienia wynosiłaby 80,52%, a więc cywilne okresy zatrudnienia wpłynęły na wysokość podstawy wymiaru emerytury.

Sąd pierwszej instancji miał na uwadze, że niespornym było, iż ubezpieczony nabył prawo do dwóch świadczeń - emerytury wypłacanej przez Wojskowe Biuro Emerytalne, jak i emerytury powszechnej wypłacanej z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Jednocześnie Sąd ten wyjaśnił, że stosownie do art. 7 wojskowej ustawy emerytalnej, w razie zbiegu prawa do emerytury lub renty przewidzianych w ustawie z prawem do emerytury lub renty albo do uposażenia w stanie spoczynku lub uposażenia rodzinnego przewidzianych w odrębnych przepisach wypłaca się świadczenie wyższe lub wybrane przez osobę uprawnioną, jeżeli przepisy szczególne nie stanowią inaczej.

Z kolei art. 95 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (powoływana dalej jako: ustawa emerytalna) stanowi, że w razie zbiegu u jednej osoby prawa do kilku świadczeń przewidzianych w ustawie wypłaca się jedno z tych świadczeń - wyższe lub wybrane przez zainteresowanego. Zaś art. 95 ust. 2 tej ustawy określa wyjątki od tej zasady. Jeden z wyjątków odnosi się do przypadku obliczenia emerytury wojskowej na podstawie art. 15a wojskowej ustawy emerytalnej (dla żołnierza, który został powołany do służby zawodowej po raz pierwszy po dniu 1 stycznia 1999 r.), a od dnia 1 stycznia 2013 r. - również na podstawie art. 18e tej ustawy (dla żołnierza powołanego do zawodowej służby wojskowej po raz pierwszy po dniu 31 grudnia 2012 r.).

Następnie Sąd Okręgowy wskazał, że ubezpieczony po zakończeniu służby wojskowej, był nadal aktywny zawodowo. Podlegał ubezpieczeniu społecznemu w latach 2001-2016 i w roku 2018. Z tego tytułu opłacano za niego składki na ubezpieczenie społeczne w FUS, co później przełożyło się na otrzymanie prawa do emerytury z tego Funduszu.

Dalej Sąd Okręgowy stwierdził, że zagadnienie związane ze zbiegiem prawa do świadczeń z ubezpieczenia powszechnego i zaopatrzenia wojskowych było przedmiotem rozważań judykatury. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 8 maja 2012 r., II UK 237/11 wskazał, że zasada pobierania jednego świadczenia (wyższego lub wybranego przez uprawnionego) w razie zbiegu u jednej osoby prawa do kilku świadczeń (art. 95 ust. 1 ustawy emerytalnej) dotyczy również zbiegu prawa do emerytury lub renty określonych w tej ustawie z prawem do świadczeń przewidzianych w ustawie o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych.

Z kolei w wyroku z dnia 24 maja 2012 r., II UK 261/11, Sąd Najwyższy uznał, że ubezpieczony uprawniony do świadczenia z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i pobierający to świadczenie nie może jednocześnie pobierać emerytury wojskowej, mimo że spełnił warunki do jej nabycia i prawo to zostało mu przyznane. Prawo do otrzymywania jednego świadczenia wynika wprost z przepisów. Zarówno art. 95 ustawy emerytalnej, jak i analogiczny

art. 7 wojskowej ustawy emerytalnej wskazują, że ubezpieczony uprawniony do emerytury z FUS nie może jednocześnie pobierać emerytury wojskowej, mimo że spełnił warunki do jej nabycia.

Ponadto szczegółowo do omawianej kwestii odniósł się również Sąd Apelacyjny w Gdańsku w wyroku z dnia 4 października 2013 r., III AUa 114/13, w uzasadnieniu tego rozstrzygnięcia wskazując, między innymi, że „przepisami ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. nr 166, poz. 1609) wprowadzono, z dniem 1 października 2003 r. zasadę, zgodnie z którą osobie, która ma ustalone prawo do emerytury mundurowej z uwzględnionymi okresami zarówno zawodowej służby, jak i okresami podlegania ubezpieczeniom społecznym (okresami składkowymi i nie składkowymi) nie przysługuje prawo do emerytury z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. W związku z tym do tej grupy świadczeniobiorców nie stosuje się generalnej zasady polskiego systemu emerytalnego, zgodnie z którą (art. 95 ust. 1 ustawy emerytalnej) w razie zbiegu u jednej osoby prawa do kilku świadczeń, wypłaca się jedno z tych świadczeń - wyższe lub wybrane przez zainteresowanego. Nowelizacja oznacza, że osoba pobierająca emeryturę mundurową, jeżeli spełnia ogólne warunki do uzyskania emerytury z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, to znaczy posiada, w przypadku mężczyzny, co najmniej 25-letni okres składkowy i osiągnęła 65 lat, będzie mogła wystąpić o przyznanie emerytury z FUS. W razie przyznania tej emerytury, wypłata emerytury mundurowej zostanie wstrzymana. W ten sposób również do tej grupy świadczeniobiorców stosowana będzie ogólna zasada, zgodnie z którą w razie zbiegu uprawnień do dwóch świadczeń, zainteresowanemu przysługuje prawo wyboru świadczenia”. Sąd Apelacyjny w Gdańsku powołał się na również na treść wyroku Sądu Najwyższego z dnia 4 kwietnia 2012 r., I UK 390/11, w którym wskazano, że zasada wypłacania tylko jednego świadczenia z ubezpieczenia społecznego (art. 95 ust. 1 ustawy emerytalnej) stanowi wyraz obowiązującej w prawie ubezpieczeń społecznych zasady solidarności ryzyka i nie jest sprzeczna z konstytucyjną zasadą równości (art. 32 Konstytucji RP).

Także Sąd Apelacyjny w Szczecinie w orzeczeniu z dnia 23 kwietnia 2020 r., III AUa 626/19, wyraził stanowisko, że prawo do otrzymywania wyłącznie jednego świadczenia z ubezpieczenia społecznego jest trwale usankcjonowane. Stwierdził, że zarówno art. 95 ustawy emerytalnej, jak i analogiczny art. 7 wojskowej ustawy emerytalnej wskazują, że ubezpieczony uprawniony do emerytury z FUS nie może jednocześnie pobierać emerytury wojskowej, mimo że spełnił warunki do jej nabycia, i odwrotnie. Sąd Apelacyjny zwrócił dodatkowo uwagę, że z treści art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy emerytalnej, określającego zakres podmiotowy wynika, że z zasady świadczenia na warunkach i w wysokości określonych w ustawie przysługują ubezpieczonym – w przypadku spełnienia warunków do nabycia prawa do świadczeń pieniężnych z ubezpieczeń emerytalnego i rentowych Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, czyli wszystkim ubezpieczonym spełniającym ustawowe warunki, bez wyjątku. Z treści art. 2 ust. 2 wynika natomiast, że świadczenia na warunkach i w wysokości określonych w ustawie przysługują również żołnierzom zawodowym oraz funkcjonariuszom, ale tylko wtedy, jeżeli nie spełniają oni warunków do nabycia prawa lub utracili prawo do świadczeń określonych w przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym tych osób.

Sąd Apelacyjny w powyższym wyroku stwierdził również, że rozdzielenie systemów ubezpieczeniowego i zaopatrzeniowego funkcjonariuszy służb mundurowych pozwala na to, aby każdy z tych systemów realizował osobno zobowiązania wobec żołnierzy zawodowych i bez związku z systemem powszechnym, przy zachowaniu zasady, że za ten sam okres ubezpieczenia emerytalnego nie mogą jednocześnie przysługiwać dwa świadczenia emerytalne (art. 5 ust. 2a ustawy emerytalnej). Wyjaśnił następnie, że semantyka pojęcia zbieg oznacza miejsce zetknięcia się lub złączenia czegoś. Jeżeli pojęcie zbieg świadczeń będziemy odczytywać semantycznie, to oznacza, że w przypadku uznania zbiegu świadczeń będzie istniał jakiś element zbieżny, łączący oba świadczenia i ten element zbieżny musi odnosić się do przedmiotu jakim jest świadczenie, nie zaś podmiotu któremu świadczenia przysługują (mowa bowiem o zbiegu świadczeń, nie zbiegu ubezpieczonych). Takim punktem styczności mogą być tożsame okresy warunkujące przyznanie dwóch świadczeń.

Sąd Okręgowy przytoczył także tezę zawartą w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 24 stycznia 2019 r., I UK 426/17, że o zastosowaniu wyjątku od zasady wypłacania jednego świadczenia decyduje brak możliwości obliczenia emerytury

wojskowej przy uwzględnieniu „cywilnego” stażu emerytalnego, a nie data przyjęcia żołnierza zawodowego do służby wojskowej (art. 95 ust. 2 ustawy emerytalnej).

Sąd pierwszej instancji podzielił, co do zasady, powyższe stanowiska i na gruncie rozpoznawanej sprawy, uznał zbieg prawa do świadczeń z ubezpieczenia społecznego i zaopatrzenia wojskowego w myśl art. 7 wojskowej ustawy emerytalnej oraz art. 95 ust. 1 ustawy emerytalnej wskazując, że doliczenie okresu zatrudnienia cywilnego J. M., zwiększyło podstawę wymiaru jego emerytury wojskowej. Ubezpieczony miał więc możliwość uwzględnienia przy ustalaniu wysokości emerytury wojskowej okresów cywilnych i z niej skorzystał.

Ponadto sąd meriti stwierdził brak podstaw do uznania zarzutu ubezpieczonego o naruszeniu art. 32 Konstytucji RP. Zasada wypłacania tylko jednego świadczenia z ubezpieczenia społecznego (art. 95 ust. 1 ustawy emerytalnej i art. 7 wojskowej ustawy emerytalnej) stanowi wyraz obowiązującej w prawie ubezpieczeń społecznych zasady solidarności ryzyka i nie jest sprzeczna z konstytucyjną zasadą równości wobec prawa (art. 32 Konstytucji) i prawa do zabezpieczenia społecznego (art. 67 Konstytucji).

W podsumowaniu sąd pierwszej instancji zaznaczył, że system ubezpieczeń społecznych nie jest systemem ekwiwalentnym i nie zawsze można oczekiwać, że środki wniesione do systemu zostaną zrekompensowane w formie świadczenia, czy też innej. System ten został skonstruowany w oparciu o zasadę solidarności społecznej i jako taki z definicji zakłada, że niektóre środki wpłacane przez uczestników systemu, będą konsumowane przez innych.

W konsekwencji Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie.

Ponadto Sąd ten orzekł o kosztach procesu na podstawie art. 98 k.p.c., art. 99 k.p.c. oraz § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych, zasądzając od ubezpieczonego J. M. na rzecz organu rentowego zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w kwocie 180 zł.

Z powyższym wyrokiem Sądu Okręgowego w Koszalinie w całości nie zgodził się J. M., który w wywiedzionej apelacji zarzucił mu:

1) naruszenie prawa procesowego, które miało istotny wpływ na wynik sprawy, tj. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez naruszenie zasady wszechstronnego rozważania materiału dowodowego oraz rażąco dowolną ocenę dowodów, co w konsekwencji doprowadziło do błędnego uznania, że ubezpieczony ma uwzględniony do emerytury wojskowej okres pracy przed służbą tj. od 1 września 1969 r. do 1 września 1970 r., w Wojewódzkim Ośrodku (...) w L., podczas gdy zebrany w sprawie materiał dowodowy ewidentnie wskazuje, że ubezpieczony ma ustalone prawo do świadczenia emerytalnego tylko z okresu pozostawania w służbie wojskowej tj. od 15 września 1970 r. do 30 kwietnia 2001 r. i podstawa tego świadczenia została spłaszczona do ustawowych 75%;

2) naruszenie prawa materialnego tj.

a) art. 95 ust. 1 i 2 ustawy emerytalnej poprzez jego niewłaściwe zastosowanie w stanie faktycznym sprawy i błędnego przyjęcia, że ubezpieczonemu nie przysługuje prawo do pobierania emerytury od 1 lutego 2021 r., i równoczesnej wypłaty emerytury z Wojskowego Biura Emerytalnego, mimo iż prawidłowe ustalenie stanu faktycznego powinno doprowadzić do konkluzji, że ubezpieczonemu przysługuje prawo do pobierania emerytury od 1 lutego 2021 r., i równoczesnej wypłaty emerytury z Wojskowego Biura Emerytalnego,

b) art. 7 wojskowej ustawy emerytalnej poprzez jego niewłaściwe zastosowanie w stanie faktycznym sprawy i błędnego przyjęcia, że ubezpieczonemu przysługuje prawo do wyboru jednego świadczenia, mimo iż prawidłowe ustalenie stanu faktycznego powinno doprowadzić do konkluzji, że ubezpieczonemu przysługuje prawo do realizowania wypłaty obu emerytur;

3) naruszenie przepisów postępowania tj. art. 328 § 2 k.p.c. poprzez wadliwe uzasadnienie wyroku i niewskazanie na jakiej podstawie sąd pierwszej instancji ustalił fakty, które uznał za udowodnione, dowodów na których się oparł i przyczyn, dla których innym dowodom odmówił wiarygodności i mocy dowodowej.

Mając na uwadze powyższe zarzuty apelujący wniósł o:

- zmianę zaskarżonego wyroku w całości poprzez zmianę decyzji z dnia 28 kwietnia 2021 r., znak: (...) zawieszającej prawo do wypłaty emerytury z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, poprzez przyznanie ubezpieczonemu prawa do wypłaty świadczenia - emerytury - od miesiąca, w którym złożono wniosek - tj. 1 lutego 2021 r.;

- ustalenie, że organ rentowy jest odpowiedzialny za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji przyznającej ubezpieczonemu prawo do wypłaty świadczenia - emerytury - od miesiąca, w którym złożono wniosek - tj. 1 lutego 2021 r.; - zasądzenie zwrotu kosztów procesu według norm przepisanych za postępowanie główne i za drugą instancję,

ewentualnie o:

- uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w Koszalinie do ponownego rozpoznania.

W uzasadnieniu skarżący omawiając szczegółowo poszczególne zgłoszone zarzuty między innymi podkreślił, że stany faktyczne w innych sprawach, tożsame ze stanem faktycznym zaistniałym w niniejszej sprawie były już przedmiotem rozstrzygnięć dokonywanych przez Sąd Najwyższy oraz Sądy Apelacyjne. Zgodnie zatem z ustaloną linią judykatury: „(...) Problem w niniejszej sprawie sprowadza się do interpretacji użytego w art. 95 ust. 2 ustawy emerytalnej zwrotu "emerytura (...) została obliczona według zasad określonych w art. 15a albo art. 18e ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin" i rozstrzygnięcie, czy ma on znaczenie podmiotowe czy też przedmiotowe - ukierunkowane na sposób jej obliczenia.

Ostatecznie w ocenie apelującego fakt, że emerytura mundurowa w całości została ustalona na podstawie okresów służby wojskowej, a emerytura powszechna -z okresów pracy i opłacania składek emerytalno-rentowych niezależnie od okresu służby wojskowej winno skutkować przyznaniem prawa do wypłaty obu tych świadczeń.

Sąd Apelacyjny rozważył, co następuje:

Apelacja ubezpieczonego okazała się nieuzasadniona.

W pierwszej kolejności w odpowiedzi na zarzuty naruszenia prawa procesowego należy wskazać, że w sprawie bezspornym jest fakt, iż mimo zgłoszenia przez ubezpieczonego w wojskowym organie emerytalnym w dniu 20 lutego 2002 r. wniosku o przeliczenie świadczenia przy uwzględnieniu okresu zatrudnienia od dnia 1 września 1969 r. do dnia 1 września 1970 r., dokonane przeliczenie nie doprowadziło do zwiększenia przyznanego i wypłacanego świadczenia emerytalnego z uwagi na ograniczenia ustawowe w tym zakresie. Zatem zarzut apelującego, że sąd pierwszej instancji naruszył art. 233 § 1 k.p.c. poprzez naruszenie zasady wszechstronnego rozważania materiału dowodowego oraz rażąco dowolną ocenę dowodów, co w konsekwencji doprowadziło do błędnego uznania, że ubezpieczony ma uwzględniony do emerytury wojskowej powyższy okres pracy przed służbą, jest chybiony. Należy bowiem odróżnić zgłoszenie wniosku o przeliczenie świadczenia przy uwzględnieniu tego okresu od ustalenia wysokości wypłacanego świadczenia, które w przypadku ubezpieczonego już przed przeliczeniem było wypłacane w maksymalnej dopuszczonej przez przepisy prawa wysokości (75%) przy uwzględnieniu tylko okresów służby wojskowej.

Jednocześnie odnosząc się do kolejnego zarzutu dotyczącego naruszenia prawa procesowego, tj. art. 328 § 2 k.p.c. poprzez wadliwe uzasadnienie wyroku i niewskazanie na jakiej podstawie sąd pierwszej instancji ustalił fakty, które uznał za udowodnione, dowodów, na których się oparł i przyczyn, dla których innym dowodom odmówił wiarygodności i mocy dowodowej, wyjaśnić trzeba, że ustalenia faktyczne sądu pierwszej instancji w całości

zostały poczynione na podstawie dokumentów zgromadzonych w aktach organu rentowego i wojskowego organu emerytalnego oraz w aktach sprawy i praktycznie są bezsporne między stronami.

Apelujący słusznie wskazuje, że ustalenia faktyczne dokonane przez sąd pierwszej instancji są dotknięte wadą, bowiem występuje brak powołania konkretnych dowodów na podstawie, których Sąd dokonał ustalenia poszczególnych faktów. Sąd Okręgowy jedynie wskazał jako dowód akta WBE S. dot. J. M. i akta ZUS, natomiast winien był wskazać jako dowody w sprawie poszczególne dokumenty z tych akt, tj.:

- decyzję WBE z dnia 11 czerwca 2001 r. k. 22 akt WBE
- pismo ubezpieczonego z dnia 18 lutego 2002 r. k. 24 akt WBE
- świadectwo pracy z dnia 11 lutego 2002 r. k. 25 akt WBE
- decyzję WBE z dnia 21 lutego 2002 r. o zmianie wysokości emerytury k. 28 akt WBE;
- wniosek o emeryturę do ZUS z dnia 22 lutego 2021 r. k. 1-6 akt ZUS
- informację o okresach składkowych i nieskładkowych ERP-6 k. 7-8 akt ZUS
- świadectwo pracy z dnia 8 marca 1989 r. za okres od 1 września 1969 r. do 1 września 1970 r. k. 9 akt ZUS
- świadectwo pracy z dnia 31 sierpnia 2007 r. za okres od 2 maja 2001 r. do 31 sierpnia 2007 r. k. 10 akt ZUS
- świadectwo pracy z dnia 31 marca 2016 r. za okres od 1 kwietnia 2008 r. do 31 marca 2016 r. k. 12 akt ZUS
- umowę zlecenia z dnia 1 marca 2018 r. k. 15 akt ZUS
- pismo WBE do ZUS z dnia 10 marca 2021 r. k. 17 akt ZUS.

Podkreślić jednak należy, że wszystkie wymienione dokumenty zostały sporządzone w dacie w nich wskazanej, przez uprawnione osoby – w tym także przez ubezpieczonego, w celach ustalenia uprawnień emerytalnych ubezpieczonego jako żołnierza zawodowego i jako uczestnika Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. W ocenie sądu odwoławczego dokumenty te nie budzą żadnych wątpliwości co do swojej wiarygodności, dlatego mogły stanowić podstawę dokonanych ustaleń.

Poza tym trzeba wskazać, że w sprawie to nie stan faktyczny budził wątpliwości, ale interpretacji przepisów prawa mających w niej zastosowanie.

Uwzględniając powyższe Sąd Apelacyjny w całości podzielił i przyjął za własne ustalenia sądu pierwszej instancji, rezygnując jednocześnie z ich ponownego szczegółowego przytaczania w tej części uzasadnienia (art. 387 § 2¹ pkt. 1 k.p.c.), a także rozważania prawne, które skłoniły sąd pierwszej instancji do oddalenia odwołania od zaskarżonej decyzji, uznając je za trafne i nie naruszające prawa materialnego (art. 387 § 2¹ pkt 2 k.p.c.).

Wobec złożonej apelacji i zarzutu naruszenia prawa materialnego spór w niniejszej sprawie wciąż sprowadza się do rozstrzygnięcia, czy organ na podstawie art. 95 ust. 2 ustawy emerytalnej, prawidłowo odmówił J. M. wypłaty świadczenia z powszechnego systemu emerytalnego w związku z pobieraniem przez ubezpieczonego emerytury wojskowej, a to wobec zbiegu prawa do świadczeń.

Niezaprzeczalnie zagadnienie związane ze zbiegiem prawa do świadczeń z ubezpieczenia powszechnego i zaopatrzenia wojskowego jest uregulowane w art. 7 wojskowej ustawy emerytalnej oraz w art. 95 ust. 1 i 2 ustawy emerytalnej. W tym kontekście istotny jest też przepis art. 2, w szczególności ustęp 2 ustawy emerytalnej wyznaczający zakres podmiotowy ustawy:

1. Świadczenia na warunkach i w wysokości określonych w ustawie przysługują:

1) ubezpieczonym - w przypadku spełnienia warunków do nabycia prawa do świadczeń pieniężnych z ubezpieczeń emerytalnego i rentowych Funduszu Ubezpieczeń Społecznych;

2) członkom rodziny pozostałym po ubezpieczonym albo po osobie uprawnionej do świadczeń pieniężnych z ubezpieczeń emerytalnego i rentowych Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

2. Świadczenia na warunkach i w wysokości określonych w ustawie przysługują również żołnierzom zawodowym oraz funkcjonariuszom Policji, Urzędu Ochrony Państwa, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Straży Marszałkowskiej, Biura Ochrony Rządu, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Celnej, Służby Celno-Skarbowej i Służby Więziennej, jeżeli nie spełniają oni warunków do nabycia prawa lub utracili prawo do świadczeń określonych w przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym tych osób, oraz członkom rodzin pozostałym po tych osobach.

Jednocześnie trzeba mieć na uwadze, że analizowana kwestia, dotycząca zbiegu prawa do świadczeń z ubezpieczenia powszechnego i zaopatrzenia wojskowego była przedmiotem licznych - i to odmiennych - wypowiedzi judykatury. Jednoznaczne stanowisko w omawianej kwestii - jak celnie podniósł Sąd Okręgowy - wyraził Sąd Najwyższy m.in. w wyroku z dnia 8 maja 2012 r., II UK 237/11 (OSNP 2013/7-8/91), w którym wprost wskazał, że zasada pobierania jednego świadczenia (wyższego lub wybranego przez uprawnionego), w razie zbiegu u jednej osoby prawa do kilku świadczeń - art. 95 ust. 1 ustawy emerytalnej, jest oczywista i dotyczy również zbiegu prawa do emerytury lub renty, określonych w tej ustawie, z prawem do świadczeń przewidzianych w ustawie o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych. Także w wyroku z dnia 24 maja 2012 r., II UK 261/11 (LEX nr 1227967) Sąd Najwyższy wyraził pogląd, że ubezpieczony uprawniony do świadczenia z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i pobierający to świadczenie nie może jednocześnie pobierać emerytury wojskowej, mimo że spełnił warunki do jej nabycia i prawo to zostało mu przyznane. Analogicznie w wyroku z dnia 4 grudnia 2013 r., II UK 223/13 (LEX nr 1394110) Sąd Najwyższy argumentował, iż prawo do otrzymywania jednego świadczenia wynika wprost z przepisów. Przy tym wszystkim, Sąd Apelacyjny zauważył, że zasada prawa do pobierania tylko jednego świadczenia z zakresu zabezpieczenia społecznego nie jest nowa i została do ustawy emerytalnej przejęta z ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz. U. nr 40, poz. 267 ze zm.) - art. 69.

Takie stanowisko zajął również Marszałek Sejmu RP oraz Prokurator Generalny w postępowaniu wywołanym przed Trybunałem Konstytucyjnym w sprawie SK 30/17, w którym Trybunałowi przedstawiono do zbadania zgodności art. 95 ust. 2 w związku z art. 95 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 887) w zakresie, w jakim wyłącza możliwość pobierania świadczenia z zaopatrzenia emerytalnego żołnierzy zawodowych i z systemu powszechnego przez osoby, które pełniły zawodową służbę wojskową przed 1 stycznia 1999 r. oraz miały ustalone prawo do świadczeń z zaopatrzenia emerytalnego żołnierzy zawodowych przed 1 października 2003 r., z art. 2 w związku z art. 67 ust. 1 Konstytucji. Trybunał Konstytucyjny umarżając postępowanie w sprawie postanowieniem z dnia 20 lutego 2019 r. miał na uwadze, że sformułowane w sprawie zarzuty dotyczyły sposobu ustalenia wysokości wypłacanego skarżącemu ostatecznie świadczenia emerytalnego i nie miały bezpośredniego związku z treścią regulacji ustawowej zakwestionowanej przez skarżącego, przy jednoczesnym wskazaniu, że zasada pobierania jednego świadczenia jest utrwalona.

Także Sąd Apelacyjny w składzie rozpoznającym niniejszą sprawę, podobnie jak w sprawach III AUa 330/19 (LEX nr 3118421) i III AUa 626/19 (LEX nr 3049613) i w kolejnych orzekanych analogicznych sprawach, podzieliła przedstawioną powyżej dotychczasową linią orzecniczą, której również Sąd Najwyższy dotychczas w sposób jednoznaczny nie zmienił (bowiem orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 24 stycznia 2019 r., nie stanowi jednoznacznej odpowiedzi na przedstawione zagadnienie prawne i każda ze stron postępowania może w uzasadnieniu tego orzeczenia znaleźć wypowiedzi popierające jej stanowisko), że zarówno art. 95 ustawy emerytalnej, jak i analogiczny art. 7 wojskowej ustawy emerytalnej wskazują, że ubezpieczony, uprawniony do emerytury mundurowej, nie może

jednocześnie pobierać emerytury z FUS, mimo że spełnił warunki do jej nabycia. Słusznie przy tym wskazał organ, że w art. 95 ust. 1 ustawy emerytalnej ustanowiona została, podstawowa w prawie ubezpieczeń społecznych zasada wypłaty jednego świadczenia, bez względu na ilość świadczeń, do których uprawniony jest beneficjent systemu. Należy zgodzić się z organem, że zasada ta jest wynikiem zasady solidarności ryzyka, stanowiącej istotę prawa ubezpieczeń społecznych. Zasada dotyczy również zbiegu prawa do emerytury/renty/zabezpieczenia społecznego z prawem do emerytury wojskowej lub policyjnej, jakkolwiek z wyłączeniem określonych przypadków, m.in. kiedy emerytura policyjna została obliczona według zasad określonych w art. 15a lub art. 15d lub art. 18 ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy powołany w tym przepisie art. 15a ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. dotyczy ustalania wysokości emerytury dla funkcjonariusza, który został przyjęty do służby zawodowej po dniu 1 stycznia 1999 r. Z tych też względów przepis ten nie ma zastosowania do obliczenia emerytury mundurowej dla funkcjonariusza, który został powołany do służby przed 1 stycznia 1999 r., a tym samym nie stanowi wyjątku, o którym mowa w art. 95 ust. 2 ustawy emerytalnej.

Jednocześnie należy także podkreślić, że przepisy prawa ubezpieczeń społecznych są bezwzględnie obowiązujące i wobec jednoznacznego brzmienia art. 95 ustawy emerytalnej, brak podstaw do zastosowania interpretacji słusznościowej, prowadzonej w interesie ubezpieczonych. W ocenie Sądu Apelacyjnego przyjęcie, że prawo do pobierania dwóch emerytur, to jest emerytury z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i emerytury mundurowej, przysługuje również funkcjonariuszowi, który został przyjęty do służby przed 1 stycznia 1999 r. i którego emerytura mundurowa została obliczona bez uwzględnienia cywilnego stażu emerytalnego, jest sprzeczne z art. 95 ust. 1 ustawy emerytalnej, jak również z analogicznym art. 7 wojskowej ustawy emerytalnej, które to przepisy jednoznacznie definiują, kiedy emeryt mundurowy może pobierać dwa świadczenia z odrębnych systemów ubezpieczeń. Dotychczasowe przepisy - w przypadku zbiegu uprawnień do świadczenia mundurowego ze świadczeniami z ubezpieczeń społecznych - bazują na zasadzie pobierania jednego świadczenia wyższego lub wybranego przez zainteresowanego emeryta, i to niezależnie czy do obliczenia przysługującej emerytury mundurowej został uwzględniony staż cywilny, czy też nie.

Słusznie przy tym sąd pierwszej instancji zwrócił uwagę, że system ubezpieczeń społecznych nie jest systemem ekwiwalentnym i nie zawsze można oczekiwać, że środki wniesione do systemu zostaną nam zrekompensowane w formie świadczenia, czy też innej. System ten został skonstruowany w oparciu o zasadę solidarności społecznej i jako taki z definicji zakłada, że niektóre środki wpłacane przez uczestników systemu, będą konsumowane przez innych.

W odpowiedzi zaś na stanowisko ubezpieczonego, że zaskarżona decyzja powoduje naruszenie zasady równości rozumianej jako nakazu jednakowego traktowania świadczeniobiorców charakteryzujących się jednakową cechą istotną (art. 67 ust. 1 w związku z art. 32 ust. 1 Konstytucji RP) podkreślić trzeba, że apelujący nie wskazał jakie cechy wspólne charakteryzują świadczeniobiorców, do których on należy i które przemawiałyby za naruszeniem zasady równości w jego przypadku. Natomiast w sprawie na pewno należy mieć na uwadze, że ubezpieczony, który po otrzymaniu emerytury wojskowej podjął zatrudnienie „cywilne” i z tego tytułu podlegał pracowniczemu ubezpieczeniu społecznemu nie został wprowadzony w błąd czy też zaskoczony przez prawodawcę skoro zarówno przepis art. 95 ustawy emerytalnej (i wcześniej obowiązującej ustawy emerytalnej z 1982 r. – art. 69), jak i przepis art. 7 wojskowej ustawy emerytalnej już wówczas obowiązywały i regulowały jego sytuację.

Ponadto również Europejski Trybunał Praw Człowieka w decyzjach z dnia 11 grudnia 2018 r., nr 39247/1 (LEX nr 2626955) i nr 41178/12 (LEX nr 2627060) uznał uprawnienie Państwa Członkowskiego do samodzielnego kształtowania systemu zabezpieczenia społecznego, w tym wprowadzenia zasady wypłaty jednego świadczenia, w myśl której, skarżącemu nie można było przyznać jednocześnie dwóch świadczeń, nie znajdując przy tym podstaw do ingerencji w obowiązujące prawo krajowe w tym zakresie.

Mając na uwadze powyższe Sąd Apelacyjny w Szczecinie nadal podtrzymuje stanowisko, że prawo do otrzymywania jednego świadczenia z zabezpieczenia społecznego jest trwale usankcjonowane. Zarówno art. 95 ustawy emerytalnej, jak i analogiczny art. 7 wojskowej ustawy emerytalnej wskazują, że ubezpieczony uprawniony do emerytury z FUS nie może jednocześnie pobierać emerytury wojskowej, mimo że spełnił warunki do jej nabycia, i odwrotnie.

Skoro ubezpieczony pobiera emeryturę wojskową to prawidłowo organ rentowy na podstawie art. 95 ust. 2 ustawy emerytalnej w zaskarżonej decyzji z dnia 28 kwietnia 2021 r. zwiesił wpłatę przyznanego ubezpieczonemu świadczenia emerytalnego.

Jednocześnie sąd odwoławczy miał na uwadze uchwałę siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 15 grudnia 2021 r., III UZP 7/21 (opublikowana na stronie Sądu Najwyższego), w której Sąd ten na pytanie:

Czy ubezpieczonemu, urodzonemu po 31 grudnia 1948 r., który pozostawał w zawodowej służbie wojskowej przed dniem 2 stycznia 1999 r. i pobiera emeryturę wojskową wynoszącą 75% podstawy jej wymiaru bez doliczenia okresów składkowych poprzedzających zawodową służbę wojskową, jak i przypadających po zakończeniu tej służby, może być wypłacana jednocześnie emerytura z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, przysługująca z tytułu powyższych okresów składkowych (art. 7 ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin w związku z art. 95 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych)?

udzielił odpowiedzi:

Ubezpieczonemu, który pozostawał w zawodowej służbie wojskowej przed dniem 2 stycznia 1999 r. i pobiera emeryturę wojskową wynoszącą 75% podstawy jej wymiaru obliczoną bez uwzględnienia okresów składkowych i nieskładkowych, z tytułu których jest uprawniony również do emerytury z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, wypłaca się jedno z tych świadczeń - wyższe lub wybrane przez niego (art. 95 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, jednolity tekst: Dz. U. z 2021 r., poz. 291 ze zm. w związku z art. 7 ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin, jednolity tekst: Dz. U. z 2020 r., poz. 586 ze zm.).

Mając na uwadze przedstawione rozważania Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację ubezpieczonego w całości jako nieuzasadnioną.

Gabriela Horodnicka-Stelmaszczuk Urszula Iwanowska Jolanta Hawryszko